

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/74/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8221202333
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8221202333.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Mariána Hoffmanna, PhD. a JUDr. Eduarda Valenčina, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX C., zastúpený: JUDr. Svätoslav Vaško, advokát so sídlom Baštová 5/A, 085 01 Bardejov, proti žalovaným: 1. B. D. - E., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C. 2. F. D. - E., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C. X. D. D. - E., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C., žalované v 1. až 3. rade zastúpené: JUDr. Vladimír Poch, advokát so sídlom Hviezdoslavova 3, 085 01 Bardejov, 4. Allianz - Slovenská poisťovňa a.s., Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 40.481,85 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 2C/44/2020-168 zo dňa 31.5.2023 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec na ďalšie konanie a rozhodnutie prvoinštančnému súdu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd žalobu zamietol. Stranám náhradu trov konania nepriznal.

2. Prvoinštančný súd tak rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanému v 4. rade povinnosť zaplatiť žalovaným v 1. až 3. rade, každej po 11.666,67 eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 13.11.2021 do zaplatenia. Žalobca si voči žalovanému v 4. rade uplatnil nárok na náhradu trov konania. Voči žalovaným v 1. - 3. rade nárok na náhradu trov konania si neuplatnil.

V priebehu konania žalobca doručil súdu návrh na pripustenie zmeny žaloby, kde sa voči žalovanému v 4. rade domáhal, aj aby mu súd uložil povinnosť zaplatiť žalovaným v 1. - 3. rade sumu 5.481,85 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania od 19.2.2022 do zaplatenia, a to v zmysle povinnosti uloženej žalobcovi uznesením Okresného súdu Bardejov pod sp. zn. 5C/23/2018-165 zo dňa 4.1.2022, nahradiť žalovaným trovy konania. K omeškaniu žalovaného v 4. rade došlo podľa žalobcu najneskôr 19.2.2022, keďže k ukončeniu likvidáciu došlo 3.2.2022 a 15-dňová lehota na plnenie uplynula dňa 18.2.2022.

Žalovaným bola žaloba, ako aj rozšírenie žaloby doručené, a to žalovaným v 1. - 3. rade 3.5.2022 a žalovanému v 4. rade 29.4.2022.

Žalobca v žalobe žiadal, aby žalovaný v 4. rade zaňho zaplatil nároky, ktoré si voči jeho osobe uplatnili žalované v 1. - 3. rade v súvislosti s úmrtím manžela žalovanej v 1. rade a otca žalovanej v 2. a 3. rade, keď žalobca vykonával právo poľovníctva.

Žalobca bol v samostatnom konaní zaviazaný na náhradu nemajetkovej ujmy v prospech žalovaných v 1. - 3. rade, a to po 11.666,67 eur v konaní pod sp. zn. 5C/23/2018.

Prvoinštančný súd vo veci vykonal dokazovanie v nevyhnutnom rozsahu a dospel k záveru, že nárok žalobcu nie je dôvodný. Zistil, že v samostatnom konaní Okresného súdu Bardejov sp. zn. 5C/23/2018 najskôr do konania bol pripustený žalovaný Allianz - Slovenská poisťovňa a.s., Dostojevského rad 4, Bratislava, kde následne na základe rozsudku bol žalovaný zaviazaný na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyniam (teraz v postavení žalované v 1. - 3. rade) po 11.666,67 eur. Prvoinštančný súd v tomto konaní žalobu voči Allianz - Slovenská poisťovňa a.s., Bratislava zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej

vecnej legitímácie, keďže medzi žalovanými v 1. – 3. rade a žalovaným v 4. rade nevznikol záväzkovo právny vzťah.

Ďalej prvoinštančný súd zistil, že v ďalšom konaní vo veci sp. zn. 5C/23/2018 bol žalobca (v tomto konaní, v pôvodnom konaní sp. zn. 5C/23/2018 ako žalovaný v 1. rade) zaviazaný na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Tieto trovy predstavujú 5.481,85 eur.

Ďalej súd zistil, že Allianz – Slovenská poisťovňa a.s. uzatvorila s poistníkom Slovenský poľovnícky zväz, Štefánikova 10, Bratislava, poisťnú zmluvu č. 511033133, v zmysle ktorej bolo v súlade so všeobecnými poisťnými podmienkami pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú právnickými a podnikajúcimi fyzickými osobami zabezpečené poistenie spoločnosťou Allianz – Slovenská poisťovňa a.s. Podľa poisťnej zmluvy sa poistenie vzťahuje na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom práva poľovníctva poisteného bez zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výkonom. Špeciálne bolo dojednané, že toto poistenie sa vzťahuje aj na škodu spôsobenú aj fyzickými osobami za zákonom stanovených podmienok. Poistná suma bola dojednaná na 153.000 eur, z čoho škoda na zdraví vo výške 150.000 eur a vecná škoda vo výške 3.000 eur za jednu škodovú udalosť. V zmysle čl. 2 bod 4 všeobecných poisťných podmienok bola špecifikácia škody na škodu na veci alebo škodu na zdraví, pričom škoda na zdraví podľa všeobecných poisťných podmienok viažucich sa na uzatvorenú poisťnú zmluvu znamená telesné poškodenie osoby, vrátane choroby alebo usmrtenia a z nich vyplývajúca majetková ujma, vrátane ušlého zisku.

Žalovaný v 4. rade škodu, ktorá vznikla a bola preukázaná v konaní sp. zn. 5C/23/2018, odmietol uhradiť žalovaným v 1. – 3. rade z dôvodu, že táto škoda vo forme nemajetkovej ujmy nie je súčasťou poisťného krytia.

Prvoinštančný súd vec posúdil jednak podľa § 50 ods. 1 OZ a ďalej podľa § 788 ods. 1, 2, 3 OZ, § 790 OZ a § 797 ods. 1, 2 OZ. Aplikoval aj ust. § 822 a § 823 OZ. Vychádzal z § 2 písm. q/ zákona č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve, kde je definované právo výkonu poľovníctva a ďalej z ust. § 52 zákona o poľovníctve. Keďže v priebehu konania bola vznesená aj námietka premlčania, prvoinštančný súd aplikoval ust. § 100 ods. 1, § 101, § 104 Občianskeho zákonníka.

Súd mal jednoznačne preukázané, že žalobca ako osoba, ktorá vykonávala právo poľovníctva, mala u žalovaného v 4. rade poistenú svoju zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone práva poľovníctva na základe poisťnej zmluvy č. 511033133. Žalobca si uplatnil voči žalovanému v 4. rade nárok na peňažné plnenie, ku ktorému bol zaviazaný žalobca rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 5C/23/2018, a to na náhradu nemajetkovej ujmy po 11.666,67 eur každej zo žalovaných v 1., 2. a 3. rade a náhrady trov konania vo výške 5.481,85 eur, ktoré musí uhradiť žalovaným v 1. – 3. rade. Žalobca si svoj nárok voči žalovanému uplatnil žalobou, kde žiadal v prospech tretieho poskytnúť plnenie od žalovaného v 4. rade.

Prvoinštančný súd zistil, že aj napriek tomu, že tento typ žalôb nie je v procesnom predpise upravený, v súlade so súdnou praxou a analogickým výkladom pri uplatňovaní tohto nároku z hmotnoprávných predpisov pripustil dôvodnosť tejto žaloby, keď takúto okolnosť pripustil aj Najvyšší súd SR vo veci pod sp. zn. 8Cdo/100/2017, pričom v danom prípade je prejednávajúca vec obdobná ako vec riešená Najvyšším súdom SR.

Po tom, čo prvoinštančný súd vyhodnotil prípustnosť žaloby v prospech tretieho, zaoberal sa otázkou zodpovednosti žalovaného v 4. rade za nemajetkovú ujmu, ktorá mala vzniknúť žalovaným v 1. a 2. a 3. rade, na ktorú bol zaviazaný žalobca. Vychádzal z rozsudku Okresného súdu Bardejov sp. zn. 5C/23/2018, kde bolo konštatované, že žalovaný v 4. rade nie je pasívne vecne legitímovanou stranou sporu, pretože medzi žalovanými v 1. až 3. rade a žalovaným v 4. rade nevznikol záväzkovo právny vzťah, na základe ktorého by žalované boli nositeľmi hmotného práva a žalovaný v 4. rade nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, ktorá zodpovedá právu, ktorého sa žalované v 1. – 3. rade v pôvodnom spore domáhali.

Keďže v danej veci žalobcovi svedčí aktívna vecná legitímácia, je potrebe na preukázanie dôvodnosti nároku právne posúdiť, či je opodstatneným nárokom žalobcu na poskytnutie poisťného plnenia na základe poisťnej zmluvy č. 511033133, vrátane všeobecných poisťných podmienok titulom nemajetkovej ujmy pozostalým v dôsledku usmrtenia osoby. To znamená, že spornou bola medzi stranami najmä otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 4. rade.

Prvoinštančný súd vychádzal pri svojom rozhodovaní už zo známeho názoru vyjadreného v uznesení Ústavného súdu SR z 11.10.2016 sp. zn. III.ÚS 666/2016, v ktorom ústavný súd uzavrel, že pojem škoda použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa OZ o ochrane osobnosti s cieľom maximálnej novej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Tento záver považoval ústavný súd za bodku za diskusiou na tému krytia nákladov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu

nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. Tu prvoinštančný súd poukázal nielen na rozhodovaciu prax odvolacieho súdu (sp. zn. 5Co/41/2019), ale aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.7.2017 pod sp. zn. 6MCdo/1/2016, publikované v Zbierke č. 8/2018 pod R61/18, kde škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení niektorých zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitímovaná. Dovolací súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda v tomto prípade treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou Smernicou európskeho parlamentu a rady 2009/103/ES zo dňa 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Táto smernica síce nedefinovala pojem škoda, ale z textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie „utrpenie, ujmy alebo škody“, či používa „akákoľvek ujma alebo škoda“, „alebo akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú.

Za danej situácie je však škoda, ktorá vznikla podľa § 52 zákona o poľovníctve, rozlišná. Rozsah poistenia podľa poisťovnej zmluvy č. 511033133 je determinovaný všeobecnými poisťovnými podmienkami a z čl. 2 bod 4 vyplýva, že poistená je zodpovednosť za škodu na veciach (fyzické poškodenie hmotnej veci, vrátane následnej majetkovej ujmy alebo ušlého zisku, vyplývajúcej zo straty funkčnosti alebo možnosti používať poškodenú vec) a škoda na zdraví (telesné poškodenie osoby, vrátane choroby alebo usmrtienia a z nich vyplývajúca majetková ujma, vrátane ušlého zisku). Z uvedeného prvoinštančný súd videl medzi jednotlivými poisťovnými udalosťami rozdiel, keď zákon o poľovníctve prejednáva poistenie proti škodám spôsobeným pri výkone práva poľovníctva ublížením na zdraví alebo usmrtením iných osôb a zákon č. 381/2001 Z.z. je výsledkom transpozície smerníc Európskej únie v súvislosti so škodou spôsobenou prevádzkou motorových vozidiel, kde sa poisťuje osobná ujma a škoda na majetku, resp. akákoľvek ujma alebo škoda, teda majetková aj nemajetková. Keďže v poisťovnej zmluve č. 51103333 a všeobecných poisťovných podmienkach nemajetková ujma podľa § 52 zákona o poľovníctve nebola predmetom poistenia, žalovaný v 4. rade za škodu nezodpovedá.

Prvoinštančný súd sa zaoberal aj prípadným premlčaním uplatňovaného nároku a zistil, že v poisťovnej udalosti, pri ktorej žalobca pri výkone práva poľovníctva usmrtil otca a manžela žalovaných v 1. – 3. rade, došlo dňa 9.7.2016. Žalobca sa domáhal svojich nárokov titulom poisteného plnenia a žaloba bola podaná na súde 14.12.2021. Keďže podľa § 104 v spojení s § 101 Občianskeho zákonníka poisťovná udalosť nastala 9.7.2016, premlčacia doba začala plynúť 9.7.2017 a uplynula 9.7.2020. Podanie žaloby dňa 14.12.2021 je podanie oneskorené, preto, aj keby žalovanému v 4. rade svedčila pasívna vecná legitímácia, žaloba nebola podaná včas.

O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 257 CSP, stranám nepriznal náhradu trov konania. Prvoinštančný súd zistil, že vzhľadom na sociálne postavenie žalobcu, ktorý je invalidný dôchodca s nízkym príjmom, sú dané dôvody pre nepriznanie náhrady trov konania. Žalovaným v 1. – 3. rade náhradu trov konania nepriznal, pretože žaloba bola podaná v ich prospech. Bolo by nespravodlivé, ak by trovy za žalovaného v 1. – 3. rade znášal neúspešný žalobca.

3. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Žalobca v odvolaní ako odvolací dôvod uvádza dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP a podáva odvolanie voči všetkým výrokom napadnutého rozsudku.

Žalobca s odôvodnením súdneho rozhodnutia nesúhlasí. Poukázal na ust. § 822 a § 823 Občianskeho zákonníka. Poukázal na ust. § 52 zákona č. 274/2009 Z.z. a na zákon č. 381/2001 Z.z., a to konkrétne na ust. § 4 ods. 1, 2 a 4 tohto zákona a na ust. § 12 ods. 1 písm. a), § 15 ods. 1 tohto zákona. Uviedol, že v danom prípade žaloba, ktorá je predmetom sporu v prospech tretieho, má slúžiť na ochranu žalobcu ako poisteného, pričom toto právo mu priznáva všeobecný (generálny) zákon, a to Občiansky zákonník v § 822, za súčasného použitia špeciálnej právnej úpravy § 52 zákona č. 274/2009 Z.z. V prejednávanej veci je potrebné chápať žalobcu ako osobu, ktorá sa podanou žalobou domáha toho za súčasného poukázania na § 822 OZ toho, aby ho súd zbavil a odbremenil od plnenia, ktoré podľa žalobcu má zaňho plniť žalovaný v 4. rade ako poisťovateľ. Preto si žalobca ako poistený z titulu povinného zmluvného poistenia platí poisťovné. Žalovaným v 1. – 3. rade treba chápať ako prijímateľov tohto plnenia, ktorí majú právny záujem na vyplatení plnenia priznaného im právoplatne skončeným sporom, vedeným pod sp. zn. 5C/23/2018 Okresného súdu Bardejov.

Primárnu úlohu v tomto konaní zohráva žalobca ako poistený u žalovaného v 4. rade, ktorý od začiatku (vrátane konania sp. zn. 5C/23/2018) odmietal vstup do súdneho konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného a súčasne odmietal plnenie nemajetkovej ujmy odvolávajúc sa na vlastný právny názor, podľa ktorého ani zo zmluvy o poistení, a ani zo všeobecných poistných podmienok žalovaného v 4. rade nevyplýva povinnosť kryť nemajetkovú ujmu.

Podľa žalobcu pojem škoda spôsobená ublížením na zdraví alebo usmrtením je treba vykladať extenzívne, a preto tento pojem subsumuje aj nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pozostalých – žalovaných v 1. – 3. rade. Ak by toto poistenie nekrylo aj nemajetkovú ujmu, vznikalo by tak značné majetkové riziko subjektov zodpovedných za túto nemajetkovú ujmu, pretože v takýchto prípadoch sa odškodňujú pozostali poškodení vo vysokých sumách, presahujúcich finančné a majetkové pomery poistených. Všeobecné poistné podmienky žalovaného v 4. rade upravujú rozsah poistenia za škody spôsobené ublížením na zdraví alebo usmrtením reštriktívne. Takýto postup žalovaného v 4. rade je v rozpore s § 52 zákona o poľovníctve. Aj uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/234/2017 z 17.4.2018, na ktoré poukazoval žalobca v prvostupňovom konaní, konštatovalo, že škoda na zdraví v sebe zahŕňa nielen materiálnu ujmu, ale aj nemateriálnu ujmu titulom zmluvy o povinnom zmluvnom poistení. Preto rovnaký výklad platí aj pre povinné zmluvné poistenie podľa zákona o poľovníctve.

Všeobecné poistné podmienky žalovaného v 4. rade stanovujú v pozitívnom smere, čo je predmetom poistenia. Pokiaľ ide o negatívne vymedzenie, resp. výluky z poistenia, všeobecné poistné podmienky žalovaného v 4. rade neobsahujú výluky náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých z poistenia. Preto všeobecné poistné podmienky žalovaného v 4. rade v tejto časti v rozsahu, že nekryjú nemajetkovú ujmu, je potrebné považovať za neplatné, pretože výklad žalovaného v 4. rade a stanovený rozsah poistenia je v rozpore s vyššou právnou normou, a to zákonom o poľovníctve a účelom tohto povinného zmluvného poistenia.

Zákonodarca jednoznačne nevymedzil, že za škodu na zdraví je potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých. Takýto výklad učinila súdna autorita pri aplikácii zákona o povinnom zmluvnom poistení a pre prípad zákona o poľovníctve je taktiež potrebný aplikovať tento výklad.

Žalobca ďalej nesúhlasil ani s právnym názorom súdu prvej inštancie ohľadom premlčania. Nárok nemôže byť premlčaný a nemožno plynutie premlčacej doby viazať na ust. § 104 OZ. Nemajetková ujma v podmienkach povinného zmluvného poistenia, teda škoda, začína sa premlčovať najskôr prvým dňom nasledujúcim po právoplatne skončenom súdnom konaní pred Okresným súdom Bardejov sp. zn. 5C/23/2018 dňa 9.11.2021. Potom, ak žaloba bola podaná vo všeobecnej trojročnej lehote podľa § 101 OZ, bola podaná včas. Pokiaľ by aj bol prijatý názor o plynutí dvojročnej subjektívnej lehoty, aj v takom prípade je žaloba podaná včas, keďže rozsudok Okresného súdu Bardejov sp. zn. 5C/23/2018 bol právoplatný dňa 9.11.2021 a žaloba bola podaná na súd v prejednávanej veci dňa 14.12.2021. Preto závery súdu o premlčaní sú nesprávne.

Preto žalobca žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

4. K odvolaniu zaujal stanovisko žalovaný v 4. rade. Skonštatoval, že vo veci bolo vykonané správne právne posúdenie prvoinštančným súdom vo vzťahu k premlčaniu, aj vo vzťahu pasívnej legitímácii žalovaného v 4. rade.

Uviedol, že pokiaľ žalobca navrhoval vo veci pripojiť spis Okresného súdu Bardejov pod sp. zn. 9C/8/2020 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Prešov sp. zn. 12Co/40/2021, mohol tak navrhnúť v rámci doplnenia dokazovania. Takýto návrh však nepodal, a preto takémuto návrhu v odvolacom konaní nie je možné vyhovieť. Ďalšia argumentácia žalobcu, ktorou mieni preukázať nesprávnosť rozhodnutia prvoinštančného súdu a presvedčiť odvolací súd o dôvodnosti svojho nároku s poukazom na zákon č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a bližšie nešpecifikovanou prednáškovou činnosťou realizovanou v súvislosti s výkladom tohto zákona uvádzaná ako argumentácia v odvolaní, je bez akéhokoľvek dôkazného štandardu a bez relevantnej súvislosti s predmetom konania. Na to žalovaný poukázal už v priebehu konania pred prvoinštančným súdom. Pokiaľ odvolateľ v odvolaní označil dôkazné prostriedky a uvádza argumentácie, ktoré podľa jeho názoru majú svedčiť v jeho prospech, tak týmto prvoinštančným súdom sa už zaoberal a zaujal k tomu stanovisko a vysvetlil, prečo táto argumentácia žalobcu neobstojí. V prvoinštančnom rozhodnutí nie je rozpor skutkových okolností a právnych argumentov a hodnotenie dôkazov nie je v rozpore ani s pravidlami formálnej logiky. Rozsudok dáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Žalovaný v 4. rade odkazuje na všetky svoje podania vykonané v prejednávanej veci. Upriamuje pozornosť na to, že ako poisťovateľ uzatvoril s poisťníkom, t.j. Slovenským poľovníckym zväzom poistnú zmluvu

s predmetom poistenia, t.j. poistenou činnosťou – poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom práva poľovníctva poisteného, ktoré sa vzťahuje na zodpovednosť za škodu fyzických osôb spôsobenú pri výkone práva poľovníctva členom Slovenského poľovníckeho zväzu, ak je táto osoba držiteľom poľovného lístka, vydaného na území Slovenskej republiky a je občanom SR, pri výkone práva poľovníctva členom Slovenského poľovníckeho zväzu, ktorý nie je držiteľom poľovného lístka a je občanom SR, pri výkone práva poľovníctva cudzincom, ak je držiteľom poľovného lístka vydaného na území SR. Na každý druh poistenia a aj na toto poistenie má presne a jasne stanovený rozsah poistného krytia a riadi sa zmluvným podmienkami a zmluvnými dojednaniami.

Žalovaný v 4. rade v podrobnostiach poukázal na znenie všeobecných poistných podmienok, ktoré sú záväzné a na výklad pojmu škody spôsobenej právnickými osobami a podnikajúcimi fyzickými osobami, a to konkrétne na čl. 2 bod 4 písm. b/ týchto podmienok. Žalobca navodzuje nezákonný stav, v ktorom sú podmienky uzatvorenej poistnej zmluvy absolútne nepodstatné a podstatným by malo byť len to, že ak je poistná zmluva uzatvorená, tak poistený má nárok na akékoľvek poistné plnenie, o aké poistiteľa požiada. Toto zaiste nie je ani v súlade s princípom legitímneho očakávania, a to ani na strane poisteného, ani na strane poisťovateľa a opätovne vyslovil žalovaný v 4. rade pochybnosť, či žalobca, resp. jeho právny zástupca myslí vážne, aby v ňom naznačenom rozsahu mala byť poskytovaná ochrana žalobcovi a vykonávajúci súd mal aj nad rámec zmluvného vzťahu a zmluvne dohodnutého rozsahu poistného krytia žalovaného zaviazat' na akékoľvek plnenie.

Poistná zmluva č. 511033133 o poistení zodpovednosti za škodu, vrátane zmien, bola súdu predložená, pričom z jej obsahu, ako aj poistných podmienok zmluvy vyplýva, že v zmysle výkladu pojmov pre účely tohto poistenia škoda na veci alebo škoda na zdraví, škoda na zdraví znamená telesné poškodenie osoby, vrátane choroby alebo usmrtenia a z nich vyplývajúca majetková ujma, vrátane ušlého zisku. Vychádzajúc zo všeobecných poistných podmienok je potom nepochybne jednoznačné, že ten, kto spôsobí smrteľné zranenie pri výkone práva poľovníctva, teda žalobca ako člen Slovenského poľovníckeho zväzu, má poistenú zodpovednosť za škodu v rámci predmetného poistenia a tým aj právo, aby v prípade poistnej udalosti poisťovňa za neho nahradila škodu, za ktorú zodpovedá, avšak len v rozsahu čl. 2 bodu 4 písm. d) všeobecných poistných podmienok, v zmysle ktorej nemajetková ujma nie je poistením krytá. Preto aj polemika žalobcu o tom, ako si vykladá pojem škody, je irelevantná. Taktiež neobstojí argumentácia žalobcu o zachovaní lehoty na uplatnenie práva. Prvoinštančný rozsudok dáva jednoznačnú odpoveď na túto hmotnoprávnu otázku a s jeho záverom sa žalovaný v 4. rade stotožňuje.

Prvoinštančný rozsudok je správny v celom rozsahu, v celom rozsahu naňho žalovaný v 4. rade poukázal a žiadal, aby ho odvolací súd potvrdil. Uplatnil si právo na náhradu trov konania.

5. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je predčasné.

6. Žalobca v odvolaní ako odvolací dôvod uviedol dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že za

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Prvoinštančné rozhodnutie je zostavené zo skutkových zistení prvoinštančného súdu. Skutkový stav tak, ako zo zistil súd prvej inštancie, je pre odvolací súd záväzný (§ 383 CSP), okrem prípadov, ak odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo ho doplní.

Spôsoby vytvárania skutkového základu rozhodnutia sú stanovené zákonom. Súdna rozhodnutie trpí skutkovými vadami, ak bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ. Táto nesprávnosť môže byť spôsobená rôznymi príčinami, ktorými sú: chybné vyhodnotenie návrhov na vykonanie dôkazov, nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, nesprávnosť postupu alebo záverov pri ostatných spôsoboch vytvárania skutkového základu. V prípade, kde je dôležitá zvýšená procesná aktivita súdu, čo v danom prípade nie je, je skutkový stav vytváraný aj skutočnosťami, ktoré v prospech slabšej strany zisťuje súd a v takom prípade aj v odvolacom konaní je predpoklad dotvorenia skutkového stavu ďalšími prípustnými prostriedkami procesnej obrany či prostriedkami procesného útoku.

Ak prvoinštančný súd správne ustáli skutkový stav, vec môže správne právne posúdiť. Nesprávne právne posúdenie veci je následok toho, že skutkové okolnosti zistené pre právne posúdenie sú nedostatočné, resp. absentujú.

Nesprávne právne posúdenie veci nastáva aj v prípade, ak na zistený skutkový stav súd buď neaplikoval príslušnú právnu normu, alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah správnej právnej normy

nesprávne interpretoval, prípadne správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

7. V prejednávanej veci prvoinštančný súd nedostatočne zistil skutkové okolnosti prípadu z predložených listín a dôkazov, keď nesprávne vyhodnotil skutkové okolnosti uzatvorenej poisťnej zmluvy v súvislosti so škodou na zdraví a potom aj následne prvoinštančný súd právne posúdenie veci nemohol vykonať správne.

Nesprávne skutkové okolnosti boli zistené aj pokiaľ sa týka námietky premlčania, a preto aj právny záver prvoinštančného súdu o tom, že nárok je premlčaný javí sa byť predčasný.

8. Ako to vyplýva z prvoinštančného rozsudku, predmetom konania je uloženie povinnosti žalovanému v 4. rade uhradiť žalovaným v 1., 2. a 3. rade po 11.666,67 eur s prísl. z dôvodu, že na toto plnenie bol zaviazaný žalobca v konaní Okresného súdu Bardejov pod sp. zn. 5C/23/2018 ako nemajetkovej ujmy manželke a deťom po osobe, ktorá zomrela v súvislosti so žalobcovým výkonom práva poľovníctva. Žalobca tvrdil, že uvedená „škoda“ je súčasťou poistenia podľa § 52 zák. č. 274/2009 Z.z.

Svoj nárok rozšíril o trovy konania, kde uznesením č.k. 5C/23/2018-165 bol zaviazaný žalovaným v 1., 2. a 3. rade zaplatiť 5.481,85 eur. Žiadal, aby uvedenú sumu s prísl. bol zaviazaný zaplatiť žalovaný v 4. rade priamo žalovaným v 1., 2. a 3. rade.

Žalobca nárok uplatnil žalobou v prospech tretej osoby. O dôvodnosti podania tejto žaloby vychádzal z právneho názoru vysloveného odvolacím súdom, Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 12Co/40/2021 a Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 8Cdo/100/2017, keď súdna prax vymedzila zatiaľ dva predpoklady na prípustnosť podania takejto žaloby, a to neexistencia žiadneho iného prostriedku zjednania nápravy a kumulácia viacerých súdnych sporov do jedného, čo bolo splnené. Otázka prípustnosti žaloby tohto typu nebola predmetom odvolacích námietok. Keďže rozhodnutie NS SR sp. zn. 8Cdo/100/2017 (R30/2019) je nevyhnutné považovať za ustálenú rozhodovaciu prax NS SR, ktorá efektívne vytvára priestor na uplatňovanie nárokov prostredníctvom žalôb v prospech tretieho, odvolací súd k tomuto spôsobu uplatnenia nároku nemá výhrady. Uvedené nebolo ani sporné.

9. Spornou otázkou, ktorá má vplyv na posúdenie dôvodnosti tejto žaloby a posúdenie, či nárok je alebo nie je premlčaný, či a v akej výške je dôvodný vo vzťahu k prvej uplatnenej časti (po 11.666,67 eur u žalovaných 1., 2., 3. rade) a vo vzťahu k druhej uplatnenej časti (5.481,85 eur u žalovaných v 1., 2. a 3. rade) je odpoveď na to, či žalovaný v 4. rade je pasívne vecne legitimovaný, teda či z titulu poistenia v poisťnej zmluve č. 511033133 bola žalovaným v 4. rade daná povinnosť uhradiť pozostalým osobám nemajetkovú ujmu.

Prvoinštančný súd dospel k záveru, že žalovanému v 4. rade táto povinnosť nevznikla, pretože „škoda“ podľa zák. č. 381/2001 Z.z. je interpretovaná extenzívne, zahŕňa majetkovú aj nemajetkovú ujmu. „Škoda“ podľa § 52 zákona o poľovníctve č. 274/2009 Z.z. je determinovaná vo všeobecných poisťných podmienkach a nemajetková ujma nie je predmetom poistenia. Preto žalobu zamietol.

S týmto názorom nesúhlasil žalobca a okrem iného poukázal aj na Zákon o sociálnom poistení, kde pri úmrtí zamestnanca, ak zamestnanec zomrie pri pracovnej ceste, sa pozostalým vypláca jednorazové odškodnenie.

10. Ustálená súdna prax definuje škodu pre účely zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla aj ako nemajetkovú ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (R61/2018). Týmto rozhodnutím sa škoda podľa zák. č. 381/2001 Z.z. definuje extenzívne, i keď samotný zákon narába len s pojmom „škoda“ (§ 4).

Účelom poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Odškodňuje sa vecná škoda a škoda na zdraví. Najzávažnejším dôsledkom pri škode na zdraví je usmrtenie osoby (§ 4 ods. 2, písm. a)).

Usmrtenie vyvoláva zodpovednosť za škodu (na veciach, na zdraví – bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia), ale aj za zásah do osobnostných práv, ktoré musia byť predmetom poisťného krytia.

11. Zákon o sociálnom poistení okrem iného tiež určuje nároky pri povinnom poistení v prípade úmrtia zamestnanca. Podľa zákona o sociálnom poistení, ak dôjde k úmrtiu zamestnanca, manželovi, manželke a nezaopatrenému dieťaťu patrí jednorazové odškodnenie (§ 94 zák. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení). Ide o náhradu nemajetkovej ujmy poskytnutej z úrazového poistenia, ktorá je zákonne limitovaná (§ 94 ods. 3).

12. Pokiaľ potom dva právne predpisy vychádzajú z toho, že pri povinnom poistení v súvislosti s výkonom určitej činnosti, na ktorú je potrebné oprávnenie (z.č. 381/2001 Z.z. – vodičské oprávnenie, evidencia motorového vozidla, z.č. 461/2003 Z.z. pracovná zmluva) je súčasťou poistenia aj nemajetková ujma, potom niet rozumného dôvodu, aby pri výkone práva poľovníctva (zák. č. 274/2009 Z.z. – poľovný lístok) by nemajetková ujma bola z poistenia vylúčená, keď zákon ukladá povinné poistenie pri výkone práva poľovníctva.

13. Žalovaný v 4. rade v priebehu konania poukázal na špecifický rozsah náhrady majetkovej a nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 381/2001 Z.z., ktorý rozsah sa týka výlučne len škody alebo ujmy v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, a na iné nároky povinného poistenia sa nevzťahuje. Žalobca naopak, tvrdil, že je potrebné vychádzať aj v iných povinných poisteniach z rozsahu škôd, ktoré sa nahrádzajú podľa zák. č. 381/2001 Z.z.

14. Právna veta, ktorá je publikovaná v Zbierke rozhodnutí NS SR R 61/2018 je výlučne obmedzená na škodu a nemajetkovú ujmu v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, čo môže v určitých situáciách viesť k zúženiu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy len na škodu na zdraví, resp. nemajetkovú ujmu len za špecifickej situácie, t.j. len pri prevádzke motorového vozidla.

Judikatúra (súdna prax a názor najvyššej súdnej authority) pritom musí efektívne zjednocovať rozhodovacie prax prostredníctvom právnych viet, ktoré sú aplikovateľné na čo najširší okruh právnych vzťahov s rovnakými prvkami. Preto v súlade s touto úvahou potom logickým záverom rozhodnutia NS SR R61/2018 je, že pri každom následku úmrtia poškodenej osoby v prípade povinného zákonného poistenia patrí pozostalým nemajetková ujma za neoprávnený zásah do osobnostných práv.

15. Podľa § 52 zák. č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve, osoba, ktorej má byť v Slovenskej republike vydaný poľovný lístok, vrátane cudzinca, musí byť poistená proti škodám spôsobeným pri výkone práva poľovníctva ublížením na zdraví alebo usmrtením iných osôb s limitom poistného plnenia najmenej 150.000 eur a za škodu na veciach najmenej na sumu 3.000 eur za jednu poistnú udalosť. Poistné podmienky, ktoré bližšie upravujú rozsah tohto poistenia, nesmú obsahovať výhradu, že poistná ochrana sa neposkytuje pri nedbanlivosti poistného.

Podľa čl. 2 bod 4 Všeobecných poistných podmienok Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú právnickými a podnikajúcimi fyzickými osobami, „škoda“ znamená „škodu na veci“ alebo „škodu na zdraví“, pričom

a) „škoda na veci“ znamená fyzické poškodenie hmotnej veci vrátane následnej majetkovej ujmy, alebo ušlého zisku vyplývajúceho zo straty funkčnosti alebo možnosti používať poškodenú vec

b) „škoda na zdraví“ znamená telesné poškodenie osoby vrátane choroby alebo usmrtenia a z nich vyplývajúca majetková ujma vrátane ušlého zisku.

Podľa § 52 zák. č. 274/2009 Z.z. ide o povinné poistenie osoby, ktorej je na území SR vydaný poľovný lístok.

Ide teda o povinné poistenie v súvislosti s výkonom práva poľovníctva a zmiernenie škôd, ktoré výkonom tohto práva vzniknú alebo môžu vzniknúť.

V § 52 z.č. 274/2009 Z.z. zákon predpokladá poistenie zdravia a poistenie vecí. Poistenie vecí je limitované sumou 3.000 eur a podľa čl. 2, bod 4a sa táto škoda definuje.

Poistenie zdravia je taktiež limitované sumou 150.000 eur zákonne.

Zákon pri zdraví rozlišuje ublíženie na zdraví (teda poškodenie zdravia vo forme bolestného a sťaženie spoločenského uplatnenia) alebo usmrtenie, ktoré je najzávažnejším následkom poškodenia zdravia. To, že usmrtenie je explicitne podľa § 52 zák. č. 274/2009 Z.z. povinne poistené svedčí o tom, že zákonodarca mienil aj podľa zák. č. 274/2009 Z.z. odškodniť, resp. zmierniť vzniknuté následky v súlade so zákonom (Občiansky zákonník, § 11 a nasl.).

V zákone o poľovníctve je preto uvedený minimálny limit pre uzatváranie povinného poistenia nielen čo do výšky plnenia, ale aj čo do druhu poškodení na zdraví.

Všeobecné poistné podmienky pri vlastnej definícii škody na zdraví a výklade tohto pojmu pre účely poskytnutia poistného plnenia, resp. poistného krytia pristupujú zužujúco, s cieľom minimalizovať plnenie pri poškodení. V čl. 2, bod 4, písm. b) žalovaný v 4. rade pripúšťa aj pri usmrtení len krytie tzv. majetkovej ujmy, aj keď § 52 zák. č. 274/2009 Z.z. hovorí o povinnosti poistenia proti „škodám“ vzniknutým ublížením na zdraví alebo usmrtením.

V čl. 2 VPP nie sú vylúčené následky ako nemajetková ujma pozostalých po usmrtenom v súvislosti s výkonom práva poľovníctva; krytie nemajetkovej ujmy nie je ani vo výlukách poistenia. Všeobecné

poistné podmienky pri zákonných požiadavkách na poistné krytie povinného poistenia nemôžu tento zákonný rozsah poistenia svojvoľne zužovať či modifikovať na rozsah, ktorý je pre žalovaného v 4. rade žiadúci. Pokiaľ žalovaný poskytuje produkt povinného poistenia podľa § 52 zákona o poľovníctve, musí zabezpečovať nielen vecnú škodu či škodu na zdraví, ale aj nemajetkovú škodu vzniknutú pri usmrtení rovnako, ako ostatné povinné zákonné poistenia.

16. Prvoinštančný súd pri svojom rozhodovaní nevychádzal z účelu povinného poistenia výkonu práva poľovníctva a nezaoberal sa skutočnosťou, či všeobecné poistné podmienky ako súčasť Zmluvy o poistení č. 511033133, ktorá mala zabezpečovať výkon práva poľovníctva podľa § 52 zák. č. 274/2009 pri výklade pojmu škoda na zdraví nevykladajú tento pojem zužujúco oproti zákonnému zneniu. Preto odvolaciu súdu neostávalo nič iné, než napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

17. Úlohou prvoinštančného súdu bude v ďalšom konaní posúdiť, či Všeobecné poistné podmienky v čl. 2 bod 4 písm. b), ktoré sú súčasťou zmluvy o poistení č. 511033133 sú v súlade s § 52 zák. č. 274/2009 Z.z. a či je daná povinnosť žalovaného v 4. rade poskytnúť žalovaným v 1., 2., 3. rade plnenie namiesto žalobcu (vecná legitímácia).

Ďalej bude povinnosťou súdu opätovne posúdiť plynutie premĺčacej doby.

Ust. § 104 OZ sa totiž vzťahuje aj na uvedené povinné poistenie podľa § 52 zák. č. 274/2007 Z.z., avšak len vo vzťahu k oprávneným osobám, teda každej osobe, ktorej patrí poistné plnenie. Poistná udalosť podľa § 104 OZ nie je totožná so škodovou udalosťou (čl. 2, bod 5 Všeobecných poistných podmienok) a vzhľadom na uplatnený nárok, o ktorej výške nemajetkovej ujmy rozhodol súd, pri škodovej udalosti nenastala povinnosť žalovaného plniť hneď, keď k udalosti došlo. Keďže žalobca uplatnil svoj nárok v dvoch samostatných fázach, potom aj premĺčanie (počiatok a plynutie) je potrebné posudzovať v každom prípade samostatne.

18. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd prvoinštančné rozhodnutie zrušil a vec vrátil so záväzným právnym názorom podľa § 391 ods. 2 CSP na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19. Prvoinštančný súd podľa § 396 ods. 3 CSP rozhodne o trovách konania.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).